

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

Factors Influence SMEs Business Operations Toward
Sustainable Development Goals

วัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ¹ และ เวทยา ใฝ่ใจดี²

^{1, 2} มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

Watcharapoj Sapsanguanboon¹ and Wethaya Faijaidee²

^{1, 2} King Mongkut's University of Technology Thonburi

(Received: June 20, 2019; Revised: September 18, 2019; Accepted: September 20, 2019)

บทคัดย่อ

ปัจจุบันปัญหาภาวะโลกร้อน ปัญหาทางเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจของ SMEs 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านลักษณะธุรกิจของ SMEs ส่งผลต่อ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และ 3) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจของ SMEs ที่มีอิทธิพลต่อ การดำเนินธุรกิจตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยรวม ซึ่งการศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจาก SMEs จำนวน 148 ราย พบว่า SMEs ให้ความสำคัญกับเป้าหมายด้านแผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$) และปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจการดำเนินธุรกิจคือ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมายระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) นอกจากนี้ ยังพบว่า ธุรกิจผลิต ธุรกิจค้าส่ง และธุรกิจค้าปลีก ให้ความสำคัญด้าน รับรองการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึงและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (SDGs4) การขจัดความยากจน (SDGs1) และการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (SDGs3) นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยด้านการขยายธุรกิจเข้าสู่ตลาดที่เน้น เรื่องความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของ SMEs

คำสำคัญ: 1) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) การพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน 3) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

Abstract

Nowadays, global warming, economic problems affect the business operation. Especially, Small and Medium Enterprise (SMEs). The objective of this study is 1) to study the level of importance of sustainable development goals (SDGs) and the factors that motivate business operations of SMEs 2) to study the factors of business characteristics of SMEs affecting the SDGs and 3) to analyze factors of business characteristics of SMEs that influence the business operation according to the overall SDGs. This study deploys quantitative method and using percentage, mean, S.D., anova and multiple regression for analysis data and using a survey questionnaire collected from 148 samples. The study found out that SMEs focus on Sustainable Development Goals (SDGs) in Responsible consumption and production at the highest level ($\bar{X} = 4.28$) and found that SMEs focus on motivate business operations factors in Compliance with laws / regulations at the highest level ($\bar{X} = 4.27$). Production, Wholesale and Retail business focus on SDGs in Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all (SDG4), End poverty in all its forms everywhere (SDG1) and Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages (SDG3). Moreover, the study also found out that business expansion into environmentally friendly markets factors influencing business operations in accordance with the guidelines for SDGs of SMEs.

Keywords: 1) Sustainable Development Goals 2) Sustainable business development 3) SMEs

¹ อาจารย์ บัณฑิตวิทยาลัยการจัดการและนวัตกรรม (Lecturer, Graduate School of Management and Innovation)

Email: watcharapoj.sap@mail.kmutt.ac.th

² ผู้ช่วยวิจัย (Research Assistant) Email: wethaya15.f@gmail.com

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกประสบปัญหาความยากจน ความไม่เท่าเทียมกัน สภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ความเจริญรุ่งเรืองสันติภาพ และความยุติธรรม รัฐบาล ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ จึงเริ่มตระหนักถึงผลกระทบของปัญหาเหล่านี้ โดยร่วมกันหาวิธีการแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตทุก ๆ ด้านให้ดีขึ้น (United Nations, 2018; Morgane and Minelle, 2018, p. 818) โดยได้ใช้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ทั้ง 17 ข้อ โดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ร่วมกับรัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ ของประเทศสมาชิก เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั่วโลกภายในปี ค.ศ. 2030 ซึ่งเป้าหมายทั้ง 17 ข้อนั้นได้รับการออกแบบในมุมมองกว้าง เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจที่หลากหลาย (Ugochukwu, Nathaniel and Emeka, 2018, p. 1)

ประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนมาโดยตลอด อาทิ การมีนโยบายการใช้ทรัพยากรที่ชัดเจน กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคการผลิตที่ไม่ก่อมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างจิตสำนึกและจริยธรรมด้านสิ่งแวดล้อม กำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นเงื่อนไขการลงทุน รวมถึงมีการนำทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม (Office of The National Economic and Social Development Board, 2003, pp. 61-62) และยังนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) เพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมกันสร้างสังคมให้เป็นสุข ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ขจัดปัญหาความยากจน ส่งเสริมการเป็นเศรษฐกิจสีเขียว มีการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Pollution Control Department, 2018) โดยมีองค์กรต่าง ๆ ทั้งธุรกิจขนาดใหญ่ และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise: SMEs) ให้ความ

สนใจ และนำไปเป็นแนวทางการดำเนินงานมากขึ้น (Morgane and Minelle, 2018, pp. 836-838)

ภาคธุรกิจเริ่มมีความเข้าใจ และมีการกำหนดเป้าหมาย และดำเนินธุรกิจที่สร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ (Economics) สังคม (Social) และสิ่งแวดล้อม (Environment) เพื่อความมั่นคง และยั่งยืนของธุรกิจและสังคมส่วนรวมมากขึ้น แต่เรื่องดังกล่าวนี้ยังเป็นประเด็นท้าทายขององค์กรจำนวนมาก โดยเฉพาะ SMEs ที่เป็นกำลังสำคัญของระบบการผลิตในซัพพลายเชน ที่เชื่อมโยงตั้งแต่การจัดการวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิต การจัดเก็บ การกระจายสินค้า และการส่งมอบสินค้าให้กับผู้บริโภค ซึ่งอาจยังไม่ได้มีการบูรณาการเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เข้าไปในกระบวนการดำเนินธุรกิจ (Aunthong and Akachaipaboon, 2016, p. 2) การสร้างความเข้มแข็งแก่ SMEs จึงต้องเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวอย่างรวดเร็ว เน้นการวางรากฐานของ SMEs เนื่องจากความเข้มแข็งหรือความอ่อนแอของธุรกิจ SMEs ขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้ประกอบการเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการทำธุรกิจ รวมทั้งธุรกิจ SMEs ยังเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมาก (Cholnapasatit, 2009, p. 56)

การดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภค แม้ว่าปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการส่วนใหญ่ในปัจจุบันยังคงพิจารณาจากคุณภาพ และราคาเป็นหลัก แต่หากสินค้ามีราคา และคุณภาพไม่แตกต่างกัน ผู้บริโภคจะเลือกซื้อสินค้าจากธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น การสื่อสารเรื่องของการรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจไปสู่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งกลุ่มผู้บริโภคหลัก และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ (Ayusuk, 2017) การดำเนินธุรกิจจึงต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ภาคธุรกิจต้องเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภค การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดคู่แข่งใหม่ทางธุรกิจ และอาจสูญเสียโอกาสทางการแข่งขัน รวมถึงการขาดแคลนทรัพยากร และผลกระทบจาก

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่เป็นความท้าทายของผู้ประกอบการจะต้องสรรหาทรัพยากรและพลังงานให้เพียงพอกับความต้องการ เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

การดำเนินธุรกิจสามารถนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของธุรกิจ เพื่อสร้างความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจ และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะธุรกิจ SMEs ที่มีจุดแข็งหลายด้าน อาทิ ขนาดของธุรกิจที่ไม่ใหญ่ ทำให้บริหารจัดการมีความคล่องตัว และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว การเป็นธุรกิจครอบครัว ทำให้ผู้ประกอบการมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และการสื่อสารภายในธุรกิจเป็นไปอย่างสะดวก รวมถึงสามารถผลักดันการขับเคลื่อนธุรกิจให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (Aunthong and Akachaipaiboon, 2016, p. 5) นอกจากนี้ธุรกิจ SMEs ยังได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากภาครัฐที่เน้นนโยบายสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพในการแข่งขันโดยมีทั้งมาตรการที่เป็นตัวเงิน อาทิ มาตรการสินเชื่อเพื่อธุรกิจ SMEs โดยเฉพาะรายเล็ก และที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน มาตรการที่ไม่ใช่ตัวเงิน อาทิ การมีศูนย์สนับสนุนช่วยเหลือ SMEs การส่งเสริมความรู้ทางการเงิน การส่งเสริมการมีมาตรฐานที่เหมาะสม เป็นต้น (The Office of SMEs Promotion, 2018a, p. 12)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจของ SMEs

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านลักษณะธุรกิจของ SMEs ส่งผลต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจของ SMEs ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยรวม

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

Sustainable Development Goals (SDGs)

การพัฒนาในด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อทรัพยากรโลกเป็นอย่างมาก เมื่อปี ค.ศ. 2000 ประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวม 189 ประเทศ ร่วมกันประชุมองค์การสหประชาชาติ และเห็นชอบร่วมกันในการตั้งเป้าหมายการพัฒนาทั้งในระดับชาติและระดับสากล เรียกว่าเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) เป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ทุกประเทศจะต้องบรรลุร่วมกันให้ได้ มีทั้งหมด 8 เป้าหมาย ได้แก่ 1) ขจัดความยากจนและหิวโหย 2) ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา 3) ส่งเสริมบทบาทสตรี และความเท่าเทียมกันทางเพศ 4) ลดอัตราการตายของเด็ก 5) พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์ 6) ต่อสู้โรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ 7) รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และ 8) ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก โดยดำเนินการร่วมกันสำเร็จในปี ค.ศ. 2015 (Graduate School of Environmental Development, 2016; Department Local Administration, 2018, p.1)

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

ภาพ 1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
ที่มา: United Nations, 2018

ระยะเวลา 15 ปี เป้าหมายการพัฒนาแห่ง สหัสวรรษสิ้นสุดลงในปี ค.ศ. 2015 ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในหลายประเทศ (Akpezi, 2018, p. 28) และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนา องค์การสหประชาชาติ และประเทศสมาชิกจึงได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนาขึ้นมา โดยมองการพัฒนาเป็นมิติของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้มีความเชื่อมโยงกัน และสนับสนุนการใช้ทรัพยากร ความรู้ ความสามารถของแต่ละประเทศ (Department Local Administration, 2018, p. 1; Mahesti, Bharat and Kazuhiko, 2018, p. 37) เรียกว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งจะใช้เป็นทิศทางการพัฒนาตั้งแต่ ปี ค.ศ. 2015 - 2030 ครอบคลุมระยะเวลา 15 ปี ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย ดังภาพ 1 ได้แก่ 1) ขจัดความยากจนทุกรูปแบบ ทุกสถานที่ 2) ขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร ส่งเสริมเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน 3) การมีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี 4) รับรองการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน 5) บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ พัฒนาบทบาทผู้หญิงและเด็กหญิง 6) รับรองการมีน้ำใช้ การจัดการน้ำและสุขาภิบาลที่ยั่งยืน 7) พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ เชื้อถื้อได้ ยั่งยืน ทนสมัย 8) ส่งเสริมการ

เติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานที่มีคุณค่า 9. อุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน 10. ลดความเหลื่อมล้ำ 11. เมือง และถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน 12. แผนการบริโภค และการผลิตที่ยั่งยืน 13. การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 14. อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จาก มหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล 15. ปกป้อง ป่าพู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก 16. ส่งเสริมสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก และ 17. ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations, 2018; Arno, 2018, p. 105)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงได้มีการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 ข้อนี้ ไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจ ดังที่ Sunhachawee (2014, pp. 74-77) ได้ศึกษาถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในอุตสาหกรรมส่งออกอาหารไทยไปตลาดสหภาพยุโรป พบว่า สหภาพยุโรปได้มีมาตรการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อองค์กรธุรกิจส่งออกอาหารไทยไปสหภาพยุโรปที่ยังไม่ได้ดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมตามมาตรฐานสากล ส่งผลกระทบต่อการค้าและการส่งออกเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากการปรับรูปแบบการดำเนินงานของธุรกิจต้องค่อยเป็น

ค่อยไป ไม่สามารถปรับเปลี่ยนการทำงานได้ทันที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกำหนดยุทธศาสตร์ของผู้ประกอบการ และขนาดของธุรกิจ ทำให้การดำเนินธุรกิจตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และด้านความรับผิดชอบต่อสังคมยังไม่ครอบคลุมทุกกระบวนการของซัพพลายเชน และ Treepala (2015, pp. 217-228) ได้ศึกษากลยุทธ์การดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน พบว่า ธุรกิจที่มีการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงกลยุทธ์ ส่งผลให้ธุรกิจค้นพบโอกาสในการสร้างคุณค่าด้วยนวัตกรรม การปฏิบัติงานที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และยังทำให้ธุรกิจมีความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากคู่แข่ง สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน รวมถึง Kumthai (2015, p. 78) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความรับผิดชอบต่อสังคมกับส่วนประสมทางการตลาดและผลการดำเนินงานด้านลูกค้าขององค์กรธุรกิจ ในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านลูกค้า

ดังนั้น หากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สามารถนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 ข้อ หรือบางส่วนที่มีความสอดคล้องกับธุรกิจไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ ธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ โดยสร้างความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลง และสร้างความสามารถทางการแข่งขันให้ธุรกิจต่อไปได้อย่างยั่งยืน

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises) หรือ SMEs หมายถึง ธุรกิจที่เป็นอิสระ มีเอกชนเป็นเจ้าของ ดำเนินการโดยเจ้าของเอง ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลหรือธุรกิจอื่น มีต้นทุนในการดำเนินงานต่ำ และมีพนักงานจำนวนไม่มาก (The Office of SMEs Promotion, 2016; Sudchit, 2012) โดยวิสาหกิจ (Enterprises) ครอบคลุมธุรกิจ 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1. ธุรกิจการผลิต (Production Sector) ครอบคลุมการผลิตในภาคเกษตรกรรม (Agricultural Processing) ภาคอุตสาหกรรม (Manufacturing) และเหมืองแร่ (Mining)

2. ธุรกิจการค้า (Trading Sector) ครอบคลุมการค้าส่ง (Wholesale) และการค้าปลีก (Retail)

3. ธุรกิจบริการ (Service Sector)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างยิ่ง มีส่วนช่วยในการกระจายความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาค และเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ภาครัฐจึงได้ออกนโยบายและมาตรการสำหรับกอบกู้วิกฤติเศรษฐกิจวิธีการหนึ่งคือ การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังนั้น ธุรกิจ SMEs จึงได้รับความสำคัญในฐานะผู้ประกอบการ และเป็นกลุ่มของภาคธุรกิจที่มีบทบาทในการฟื้นฟู และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้แข็งแกร่งขึ้นได้อีกครั้งด้วยจำนวน SMEs ที่มีจำนวนมาก และมีธุรกิจหลากหลายประเภท จึงมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทยในหลาย ๆ ด้าน

การดำเนินงานของธุรกิจในปัจจุบันมีความตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและสังคมมากขึ้น หลายธุรกิจได้กำหนดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมให้เป็นกลยุทธ์ขององค์กร ดังที่ Thaweedech, Saeng-ngoen and Chumworntayee, (2011, pp. 42-47) ได้ศึกษาการบริหารจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน พบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีลักษณะการบริหารจัดการ โดยการนำหลักสากลมาใช้ในการบริหารอย่างมีเหตุผลพอประมาณ มีภูมิคุ้มกันที่ดี และมีคุณธรรมเป็นสิ่งที่กำกับการตัดสินใจต่าง ๆ จึงทำให้ SMEs สามารถดำเนินธุรกิจให้เติบโตได้อย่างสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายยุทธศาสตร์ด้านการเชื่อมโยงระหว่างหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักบริหารสากล โดยส่งเสริมและสนับสนุนภาคธุรกิจ และหน่วยงานด้านการศึกษา เพื่อจัดโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทั้งสองหลักการ เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้

และถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ ต่อผู้อื่นได้ จึงถือเป็นความท้าทายที่จะแปลงกลยุทธ์ไปสู่วิธีการปฏิบัติงานจริงซึ่งปัจจัยที่จะมีผลในการสร้างแรงจูงใจ และช่วยสร้างคุณค่าต่อธุรกิจ ทำให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจตามแนวทางของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีหลายปัจจัย โดยมีปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้ (Elana, 2005, pp. 70-71; Bocken, et al., 2013, pp. 482-485; Jennifer, 2016; Doug, 2018)

1. การปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย
 2. การสร้างแรงจูงใจให้พนักงานทำงานกับองค์กรระยะยาว
 3. การปรับปรุงภาพลักษณ์ขององค์กรเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน
 4. การลดจำนวนของเสียจากกระบวนการดำเนินงาน
 5. การลดต้นทุนการดำเนินงานโดยรวม
 6. การขยายธุรกิจเข้าสู่ตลาดที่เน้นเรื่องความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 7. ความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว
 8. การสร้างความรู้สึที่ดีและความน่าเชื่อถือให้กับผู้มีส่วนได้เสียของธุรกิจ (Stakeholder Groups)
- ลักษณะธุรกิจของ SMEs ที่มีความแตกต่างกันทั้งภาคการผลิต การค้า และการบริการ รวมถึงปัจจัยที่มีผลในการสร้างแรงจูงใจและช่วยสร้างคุณค่าต่อธุรกิจมีหลายปัจจัย อาจทำให้ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่แตกต่างกัน ดังสมมติฐานต่อไปนี้

H₁: ปัจจัยด้านลักษณะธุรกิจของ SMEs ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

H₂: ปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจของ SMEs ที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจ ตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยรวม

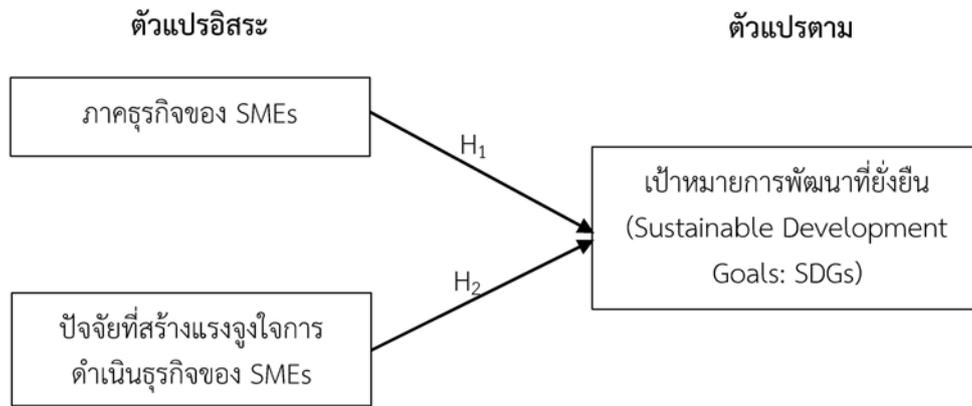
วิธีการวิจัย (Methods)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของการสำรวจ

(Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1) ลักษณะธุรกิจของ SMEs เป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Question) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) 2) ระดับการให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และ 3) ปัจจัยการสร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจของ SMEs ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Question) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากระดับน้อยที่สุด (1) ถึงระดับมากที่สุด (5) (Brown and Dacin 1997, pp. 68-84; Walsh and Bartikowski 2013, pp. 1213-1237; Kim and Kim 2016, pp. 39-55) และ 4) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ามีผู้ประกอบการจำนวน 552,606 ราย (The Office of SMEs Promotion, 2018b) ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย ดังนั้น จึงทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Krejcie and Morgan (1970, p. 607) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 90 และความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 10 (Thongchomphu and Mayureesawan, 2011, pp. 4-9; Wacharod, 2012, p. 25) จะได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 68 ราย ซึ่งมีผู้ประกอบการ SMEs ที่ตอบกลับแบบสอบถามทั้งสิ้น 148 ราย จากการใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 8 เดือน คือ สิงหาคม 2561-มีนาคม 2562 นอกจากนี้การดำเนินธุรกิจของ SMEs มีลักษณะแตกต่างกันทั้งภาคการผลิต การค้า และการบริการ จึงทำให้มีปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) แตกต่างกัน แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพ 2

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

ผู้ประกอบการ SMEs ตอบกลับแบบสอบถามทั้งสิ้น 148 ราย ส่วนใหญ่มีธุรกิจประเภทผลิตขนาดย่อม ร้อยละ 25.68 ธุรกิจค้าปลีกขนาดย่อม ร้อยละ 20.27 ธุรกิจค้าส่งขนาดย่อม ร้อยละ 12.16 และธุรกิจบริการ

ขนาดย่อม ร้อยละ 10.81 และสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับการให้ความสำคัญเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจของ SMEs

ตาราง 1 ระดับการให้ความสำคัญเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับการให้ความสำคัญ
1. SDG1: ขจัดความยากจนทุกรูปแบบ ทุกสถานที่ (No Poverty)	3.64	0.86	มาก
2. SDG2: ขจัดความหิวโหย (Zero Hunger)	3.66	1.02	มาก
3. SDG3: มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good Health and Well-Being)	3.95	1.03	มาก
4. SDG4: การศึกษาที่เท่าเทียม (Quality Education)	3.68	1.06	มาก
5. SDG5: ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender Equality)	3.84	1.02	มาก
6. SDG6: การจัดการน้ำและสุขาภิบาล (Clean Water and Sanitation)	3.86	1.03	มาก
7. SDG7: พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ (Affordable and Clean Energy)	3.69	0.98	มาก
8. SDG8: การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent Work and Economic Growth)	4.16	0.91	มาก
9. SDG9: อุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน (Industry, Innovation and Infrastructure)	4.08	0.96	มาก
10. SDG10: ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced Inequalities)	3.85	1.02	มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับการให้ ความสำคัญ
11. SDG11: เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities)	3.74	0.97	มาก
12. SDG12: แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (Responsible Consumption and Production)	4.28	0.79	มากที่สุด
13. SDG13: การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Action)	3.91	0.97	มาก
14. SDG14: การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร และทรัพยากร ทางทะเล (Life Below Water)	3.14	1.30	ปานกลาง
15. SDG15: การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก (Life on Land)	3.58	1.06	มาก
16. SDG16: สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (Peace and Justice Strong Institutions)	4.08	0.92	มาก
17. SDG17: ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for The Goals)	3.76	1.02	มาก
18. การดำเนินธุรกิจของ SMEs ให้มีความสำคัญกับเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยรวม	3.69	0.88	มาก

ตาราง 2 ระดับการให้ความสำคัญปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจการดำเนินธุรกิจของ SMEs

ปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจการดำเนินธุรกิจของ SMEs	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับการให้ ความสำคัญ
1.การปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย	4.27	0.71	มากที่สุด
2.การสร้างแรงจูงใจให้พนักงานทำงานกับองค์กรระยะยาว	4.11	0.82	มาก
3.การปรับปรุงภาพลักษณ์ขององค์กร เพื่อสร้างความ ได้เปรียบทางการแข่งขัน	4.16	0.79	มาก
4.การลดจำนวนของเสียจากกระบวนการดำเนินงาน	4.05	0.92	มาก
5.การลดต้นทุนการดำเนินงานโดยรวม	4.20	0.84	มาก
6.การขยายธุรกิจเข้าสู่ตลาดที่เน้นเรื่องความเป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม	3.80	0.95	มาก
7.ความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว	4.16	0.86	มาก
8.การสร้างความรู้สึกที่ดีและความน่าเชื่อถือให้กับผู้มีส่วนได้ เสียของธุรกิจ	3.97	0.94	มาก

ระดับการให้ความสำคัญเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของ SMEs

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการให้ความสำคัญเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของ SMEs โดยภาพรวมพบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 โดยผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับเป้าหมายด้านแผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$) และให้ความสำคัญกับเป้าหมายด้านอื่น ๆ ระดับมาก เช่น ด้านการจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.16$) ด้านอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐานและด้านสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก ($\bar{X} = 4.08$) แต่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายด้านการใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร และทรัพยากรทางทะเลระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$)

ระดับการให้ความสำคัญปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจของ SMEs

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการให้ความสำคัญปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจการดำเนินธุรกิจของ SMEs ตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนพบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมายระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.27$) และให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่น ๆ ระดับมาก ได้แก่ ด้านการลดต้นทุนการดำเนินงานโดยรวม ($\bar{X} = 4.20$) ด้านการปรับปรุงภาพลักษณ์ขององค์กร

เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และด้านความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว ($\bar{X} = 4.16$) การสร้างแรงจูงใจให้พนักงานทำงานกับองค์กรระยะยาว ($\bar{X} = 4.11$) การลดจำนวนของเสียจากกระบวนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.05$) การสร้างความรู้สึกที่ดีและความน่าเชื่อถือให้กับผู้มีส่วนได้เสียของธุรกิจ ($\bar{X} = 3.97$) และการขยายธุรกิจเข้าสู่ตลาดที่เน้นเรื่องความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.80$) เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ปัจจัยด้านลักษณะธุรกิจของ SMEs ส่งผลต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ภาคธุรกิจของ SMEs ส่งผลต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ผู้ประกอบการ SMEs ธุรกิจผลิตและธุรกิจค้าส่งให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยภาพรวมมีค่า p-value น้อยกว่า 0.05 หมายถึง ลักษณะธุรกิจของ SMEs ประเภทธุรกิจผลิต และธุรกิจค้าส่งให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแตกต่างกัน ส่วนธุรกิจค้าปลีก และธุรกิจบริการให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยภาพรวมมีค่า p-value มากกว่า 0.05 หมายถึง ปัจจัยด้านลักษณะธุรกิจของ SMEs ประเภทธุรกิจค้าปลีกและธุรกิจบริการให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนคล้าย ๆ กันหรือไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 3

ตาราง 3 การทดสอบธุรกิจประเภทผลิต ส่งผลต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)	ธุรกิจผลิต		ธุรกิจค้าส่ง		ธุรกิจค้าปลีก		ธุรกิจบริการ	
	F	p-value	F	p-value	F	p-value	F	p-value
SDG1	1.255	.288	3.429	.035**	1.741	.179	1.773	.174
SDG2	.043	.958	1.244	.291	.894	.411	1.125	.328
SDG3	2.382	.096	.977	.379	6.622	.002**	1.950	.146
SDG4	10.910	.000**	.124	.884	.831	.438	2.856	.061
SDG5	4.405	.014**	2.090	.127	3.338	.038**	2.993	.053
SDG6	5.123	.007**	.135	.874	2.745	.068	1.419	.245
SDG7	3.171	.045**	.169	.844	2.883	.059	1.042	.355
SDG8	3.254	.041**	.167	.847	1.988	.141	1.122	.328

ตาราง 3 (ต่อ)

เป้าหมาย การพัฒนา ที่ยั่งยืน (SDGs)	ธุรกิจผลิต		ธุรกิจค้าส่ง		ธุรกิจค้าปลีก		ธุรกิจบริการ	
	F	p-value	F	p-value	F	p-value	F	p-value
SDG9	2.258	.108	.147	.863	3.553	.031**	.072	.930
SDG10	.804	.450	.102	.903	.725	.486	.667	.515
SDG11	.823	.441	1.268	.284	.891	.412	.247	.782
SDG12	.683	.507	1.239	.293	1.531	.220	.518	.597
SDG13	3.588	.030**	.642	.528	1.171	.313	.478	.621
SDG14	2.521	.084	2.585	.079	3.560	.031**	2.626	.076
SDG15	2.004	.138	.611	.544	3.992	.021**	1.625	.200
SDG16	.201	.818	.922	.400	1.052	.352	.927	.398
SDG17	5.093	.007**	1.351	.262	.738	.480	.185	.831
SDG ในภาพรวม	4.960	.008**	3.139	.046**	.907	.406	.177	.838

หมายเหตุ: *P < 0.05

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ตามลักษณะธุรกิจพบว่า **ธุรกิจผลิต** ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านรับรองการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (SDGs4) ความเท่าเทียมทางเพศ (SDGs5) การจัดการน้ำและสุขภาพ (SDGs6) พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ (SDGs7) การจ้างงานที่มีคุณค่า และการเติบโตทางเศรษฐกิจ (SDGs8) การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (SDGs13) และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs17) ดังนี้

รับรองการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (SDGs4) ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมาย และตัวชี้วัดการดำเนินงาน 7 ข้อ โดยการดำเนินงานของธุรกิจผลิตมีความสอดคล้องกับ 3 เป้าหมายที่เป็นตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ (Division for Sustainable Development Goals, 2019) ได้แก่

1) เป้าหมาย 4.4 การมีทักษะทางเทคนิค การมีงานที่ดี และการเป็นผู้ประกอบการ เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การใช้คอมพิวเตอร์ และการใช้อินเทอร์เน็ต

2) เป้าหมาย 4.6 สามารถอ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้ในระดับพื้นฐาน

3) เป้าหมาย 4.7 การได้รับความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน

ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าธุรกิจผลิตมีความใส่ใจและส่งเสริมให้พนักงานภายในองค์กร รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของธุรกิจ ให้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ทั้งด้านความรู้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ การเรียนรู้วิธีการผลิตสินค้าใหม่ ๆ ความรู้เกี่ยวกับภาษาต่างชาติเบื้องต้น ด้านทักษะ เช่น การใช้เทคโนโลยี การสื่อสาร และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น ทักษะการทำงานเป็นทีม การรับรู้การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค การรับรู้ข่าวสารและทันต่อเหตุการณ์เสมอ เพื่อสร้างองค์ความรู้และนำมาสู่การพัฒนาธุรกิจให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ รวมถึงการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นของพนักงานจากการนำความรู้และทักษะการทำงานมาปรับใช้ (Mungkorn, Sukanya and Pensri 2013, pp. 45-47; Utamontree, 2015, pp. 40-53; Chaobanpho, 2016, pp. 105-107; Ministry of Education, 2017, pp. 1-13; Limwirat, Promsawat and Klaysuwan, 2018, pp. 39-40; Division for Sustainable Development

Goals, 2019) นอกจากนี้ยังสามารถนำความรู้พื้นฐาน และทักษะการทำงานต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการ ประกอบอาชีพในอนาคตได้

การจัดการน้ำและสุขาภิบาล (SDGs6)
การดำเนินงานของธุรกิจผลิตมีความสอดคล้องกับ 3 เป้าหมาย ที่เป็นตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของ ประเทศ จากการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด การดำเนินงานทั้ง 7 ข้อ ขององค์การสหประชาชาติ ได้แก่

1) เป้าหมาย 6.3 การปรับปรุงคุณภาพน้ำ โดยการลดมลพิษ ขจัดสารพิษ ปลอดภัย สารเคมี และวัสดุอันตราย และลดสัดส่วนน้ำเสีย

2) เป้าหมาย 6.5 การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

3) เป้าหมาย 6.6 ปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศ ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ รวมถึงภูเขา ป่าไม้ เป็นต้น

ธุรกิจผลิตจำเป็นต้องใช้น้ำในปริมาณมาก เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าต่าง ๆ ดังนั้นธุรกิจ จึงให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ด้วยการพัฒนากิจการและแผนการดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้องกับน้ำและสุขอนามัย การใช้น้ำอย่างมี ประสิทธิภาพ การจัดการน้ำเสีย การมีเทคโนโลยี บำบัดน้ำและนำกลับมาใช้ใหม่ สอดคล้องกับเป้าหมาย 6.3 รวมถึงการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของพนักงาน และชุมชนในท้องถิ่นในการพัฒนาการจัดการน้ำให้มี คุณภาพดีสอดคล้องกับเป้าหมาย 6.5 และ 6.6 (Division for Sustainable Development Goals, 2019)

พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ (SDGs7)
เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคส่วนที่ใช้พลังงาน มากที่สุด ธุรกิจผลิตจึงให้ความสำคัญกับการปรับปรุง ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน สอดคล้องกับเป้าหมาย ที่เป็นตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อที่ 7.3 (Ministry of Industry, 2013, p. 3) และสอดคล้องกับเป้าหมาย ข้อที่ 7.B เป็นการนำเทคโนโลยีเพื่อจัดหาพลังงาน ที่ทันสมัยและยั่งยืน ซึ่งการเพิ่มกำไรของธุรกิจ นอกจากจะเน้นที่การพัฒนาสินค้าหรือบริการแล้ว การประหยัดพลังงานการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการมุ่งเน้นที่การเพิ่มมูลค่า และการมี ตลาดแรงงานที่แข็งแกร่ง

2) เป้าหมาย 8.3 ส่งเสริมนโยบายที่มุ่งเน้น การพัฒนา และสนับสนุนกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพต่อ

การสร้างงาน การเป็นผู้ประกอบการ การมีความคิด สร้างสรรค์ รวมถึงการสนับสนุนให้มีการพัฒนาองค์กร ขนาดเล็กและขนาดย่อม

3) เป้าหมาย 8.5 การจ้างงานอย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพ มีการจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสม สำหรับแต่ละงาน โดยวัดได้จากรายได้เฉลี่ยต่อชั่วโมง ของพนักงานแยกตามอาชีพและอายุ

4) เป้าหมาย 8.8 ปกป้องสิทธิแรงงานและ ส่งเสริมสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย สามารถ ช่วยลดอัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากการทำงาน รวมถึงการสร้างให้พนักงานมีงานทำอย่างมั่นคง

การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (SDGs13) การดำเนินงานของธุรกิจผลิตมี ความสอดคล้องกับ 3 เป้าหมายที่เป็นตัวชี้วัดการ พัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ (Division for Sustainable Development Goals, 2019)

1) เป้าหมาย 13.1 การปรับตัวของธุรกิจให้ สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ

2) เป้าหมาย 13.2 การกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และวางแผนการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ เพื่อให้ธุรกิจ สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างยั่งยืน

3) เป้าหมาย 13.3 สร้างความตระหนักให้ ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทั้งหมดเห็นความสำคัญ ของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ และการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติที่จะเกิดขึ้น

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก เกิดจาก หลายปัจจัยซึ่งทำให้อุณหภูมิสูงขึ้น เกิดภัยธรรมชาติ บ่อยครั้งและรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต การดำเนินธุรกิจ และระบบเศรษฐกิจ โดยการเกิดภัยพิบัตินั้นจะส่งผลกระทบต่อธุรกิจผลิต ให้ได้รับความเสียหายทั้งพื้นที่โรงงาน แหล่งวัตถุดิบ คลังเก็บสินค้า เส้นทางขนส่ง ตลอดจนพื้นที่ ขยายสินค้า จึงถือเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญในการดำเนิน ธุรกิจ และความสามารถในการแข่งขัน ผู้ประกอบการ จึงให้ความสำคัญ และตระหนักถึงผลกระทบ และความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการหาแนวทาง ป้องกันเพื่อลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่จะ เกิดขึ้นกับธุรกิจ นอกจากนี้ผู้ประกอบการอาจใช้

โอกาสในการปรับปรุงสินค้าหรือบริการที่ค้ำึงถึง
สิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับกระแสรักโลกที่มีความนิยม
มากในกลุ่มลูกค้าปัจจุบัน (Thailand Trade
Machinery and Electronic, 2012)

ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
(SDGs17) ด้านเทคโนโลยี ธุรกิจผลิตให้มีความสำคัญ
กับการสร้างความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจด้าน
การแบ่งปันความรู้ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
และนวัตกรรม เพื่อให้การดำเนินงานของธุรกิจมีกลไก
ที่สามารถประสานงานกันได้อย่างสะดวกมากขึ้น
(เป้าหมาย 17.6) มีการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยี
ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (เป้าหมาย 17.7) และการใช้
ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
อย่างเต็มกำลังการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
ของธุรกิจ รวมถึงการเป็นส่วนหนึ่งในการก่อสร้าง
กลไกในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ด้านการค้า ผู้ประกอบการมีความสนใจในด้าน
การส่งออกสินค้า เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งการตลาด และ
ทำให้ธุรกิจสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างยั่งยืน
(เป้าหมาย 17.11) โดยมีการเชื่อมโยงนโยบาย
การดำเนินธุรกิจให้มีความสอดคล้องกับนโยบาย
การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ (เป้าหมาย 17.14)
รวมถึงการเป็นธุรกิจที่มีความเป็นผู้นำในการดำเนิน
ธุรกิจตามนโยบายความยั่งยืน เพื่อช่วยขจัดปัญหา
ความยากจนของคนในสังคม (เป้าหมาย 17.5) และ
มีการสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับธุรกิจ
ทั้งในประเทศและต่างประเทศในเรื่องการแบ่งปัน
ความรู้ ความเชี่ยวชาญเทคโนโลยี ทรัพยากรการผลิต
และด้านการเงิน ทั้งจากภาครัฐและเอกชน เพื่อวาง
กลยุทธ์การดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จระดับ
สากล และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของ
ประเทศ (เป้าหมาย 17.16 และ 17.17) (Division for
Sustainable Development Goals, 2019) และ
ยังมีความสอดคล้องกับปัจจัยความสำเร็จของการ
พัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยด้านหุ้นส่วนความ
ร่วมมือ เพื่อสร้างความร่วมมือและดำเนินการตาม
วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับโลก (Ministry of
Labor, 2019)

ผลการวิเคราะห์ พบว่า **ธุรกิจค้าส่ง** ให้
ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้าน
การจัดความยากจน (SDGs1) เนื่องจากธุรกิจค้าส่ง

ถือเป็นคนกลางในการกระจายสินค้าให้ธุรกิจค้าปลีก
และลูกค้าคนสุดท้าย จึงให้ความสำคัญด้านความ
เท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ
(เป้าหมาย 1.4) มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยง
เกี่ยวกับภัยพิบัติต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อสินค้า
(เป้าหมาย 1.5) รวมถึงการการสรรหาสินค้าที่จำเป็น
ต่อการอุปโภค บริโภคจากแหล่งต่าง ๆ มาจำหน่าย
ให้กับลูกค้าอย่างเพียงพอ (เป้าหมาย 1.A) (Division
for Sustainable Development Goals, 2019)

ผลการวิเคราะห์ พบว่า **ธุรกิจค้าปลีก**
ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้าน
การมีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี (SDGs3) ความ
เท่าเทียมทางเพศ (SDGs5) อุตสาหกรรม นวัตกรรม
และโครงสร้างพื้นฐาน (SDGs9) การใช้ประโยชน์
จากมหาสมุทร และทรัพยากรทางทะเล (SDGs14)
และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก (SDGs15)
ดังนี้

การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (SDGs3)
ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายและ
ตัวชี้วัดการดำเนินงาน 9 ข้อ โดยการดำเนินงานของ
ธุรกิจค้าปลีกมีความสอดคล้องกับ 4 เป้าหมายที่เป็น
ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Division for Sustainable
Development Goals, 2019) ได้แก่

1) เป้าหมาย 3.5 เสริมสร้างการป้องกัน และ
รักษาการใช้สารเสพติดและการใช้แอลกอฮอล์ที่เป็น
อันตราย

2) เป้าหมาย 3.6 ภายในปี 2563 จำนวน
ผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนท้องถนนลดลง
ครึ่งหนึ่ง

3) เป้าหมาย 3.7 การคุ้มครองด้านสุขภาพ
ที่เป็นสากลรวมถึงการป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน
การเข้าถึงบริการด้านการดูแลสุขภาพที่จำเป็น
มีคุณภาพ สามารถเข้าถึงยาและวัคซีนที่จำเป็นอย่าง
มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพและราคาไม่แพงสำหรับ
ทุกคน

4) เป้าหมาย 3.9 ภายในปี 2573 ลดจำนวน
ผู้เสียชีวิตและความเจ็บป่วยจากสารเคมีอันตราย
ทางอากาศ มลพิษทางน้ำและดิน และการปนเปื้อน

ธุรกิจค้าปลีก เป็นคนกลางในการกระจาย
สินค้าจากผู้ผลิตสู่ผู้บริโภค เป็นผู้ขายสินค้าที่มีความ
ใกล้ชิดกับลูกค้าคนสุดท้ายมากที่สุด จึงให้ความสำคัญ

กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเกี่ยวกับการป้องกันการ
การใช้ยาเสพติด และการใช้แอลกอฮอล์ของพนักงาน
ขับรถขนส่ง (เป้าหมาย 3.5) ซึ่งสามารถช่วยลดจำนวน
ผู้เสียชีวิต และบาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนท้องถนนลงได้
(เป้าหมาย 3.6) รวมถึงการจัดการการขนส่งที่มี
ประสิทธิภาพยังสามารถช่วยลดมลภาวะทางอากาศที่
จะปล่อยสู่สังคมได้ (เป้าหมาย 3.9) และจากการเป็น
ผู้ขายสินค้าที่มีความใกล้ชิดกับลูกค้าคนสุดท้ายมาก
ที่สุด ดังนั้นจึงให้ความสำคัญกับการส่งมอบสินค้าที่มี
คุณภาพให้ลูกค้า ไม่มีสารปนเปื้อนที่อันตราย
ปลอดภัยต่อร่างกาย และลูกค้าได้รับสินค้าในราคาที่
เหมาะสม (เป้าหมาย 3.7) เพราะหากลูกค้าได้รับ
สินค้าที่สภาพไม่สมบูรณ์ สินค้าหมดอายุ จะส่งผล
กระทบต่อสุขภาพของลูกค้า และส่งผลกระทบต่อความ
น่าเชื่อถือของธุรกิจ (Sathongvian, 2010, p. 134;
Division for Sustainable Development Goals,
2019)

**อุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้าง
พื้นฐาน (SDGs9)** ธุรกิจค้าปลีกสนับสนุนสินค้าที่มา
จากการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีในกระบวนการ
การผลิตที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อ
ความมั่นคงในอุตสาหกรรมการผลิตและการค้า
เพื่อให้เกิดอุตสาหกรรมการผลิตที่ครบวงจรและยั่งยืน
เนื่องจากอุตสาหกรรมการผลิตเป็นต้นน้ำในการผลิต
สินค้าของธุรกิจค้าปลีก นอกจากนี้ธุรกิจยังให้การ
สนับสนุนเรื่องการวิจัยและนวัตกรรมด้านการพัฒนา
ธุรกิจ เพื่อให้อุตสาหกรรมการค้าเป็นกำลังสำคัญใน
การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ช่วยสร้างงานและสร้างรายได้
ของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ
เป้าหมายที่เป็นตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อ 9.2
ส่งเสริมธุรกิจอย่างครอบคลุมและยั่งยืน โดยยกระดับ
การจ้างงานและการผลิตสินค้าภายในประเทศ ที่เป็น
ส่วนหนึ่งของการเพิ่ม Gross Domestic product
(GDP) ของประเทศ และเป้าหมายข้อ 9.3 ธุรกิจขนาด
เล็กและองค์กรอื่น ๆ สามารถเข้าถึงบริการทาง
การเงินในราคาที่เหมาะสมและเข้าสู่ซัพพลายเชนของ
สินค้านั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Division for
Sustainable Development Goals, 2019)

**การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร และ
ทรัพยากรทางทะเล (SDGs14)** จากผลการศึกษา
ผู้ประกอบการให้ความสำคัญในระดับปานกลาง แต่

เนื่องจากทรัพยากรทางทะเลเป็นวัตถุดิบสำคัญในการ
ผลิตสินค้าเพื่อบริโภค สามารถตอบสนองความ
ต้องการของลูกค้าคนสุดท้ายและเป็นวัตถุดิบในการ
แปรรูปสินค้าของอุตสาหกรรมการผลิต ธุรกิจจึง
ตระหนักถึงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จาก
มหาสมุทร และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน โดย
ร่วมป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภท
(เป้าหมาย 14.1) และไม่สนับสนุนการประมงที่ผิด
กฎหมาย และทำให้ทรัพยากรทางทะเลเสื่อมโทรม
(เป้าหมาย 14.4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Division
for Sustainable Development Goals, 2019)

**การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก
(SDGs15)** การดำเนินธุรกิจและการดำรงชีวิตมีการนำ
ทรัพยากรทางธรรมชาติมาดัดแปลงให้เกิดประโยชน์
ทั้งเป็นอาหารและที่อยู่อาศัย แต่เนื่องจากผู้คนมี
ความต้องการใช้ทรัพยากรจำนวนมาก ในขณะที่
ทรัพยากรธรรมชาติมีข้อจำกัดในการเจริญเติบโต
ให้ทันต่อความต้องการ (World Wide Fund For
Nature, 2013, pp. 2-5) ดังนั้นธุรกิจจึงส่งเสริมการ
ใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศ การจัดการป่าไม้
และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้มี
ความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน เพื่อให้ธุรกิจสามารถ
ดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการดำรงชีวิตอย่าง
สมดุลกับทรัพยากรธรรมชาติ (Aroonsrimorakot
and Vajaradal, 2016, p. 5)

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ พบว่า **ธุรกิจผลิต
และธุรกิจค้าปลีก** ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการ
พัฒนาที่ยั่งยืนด้านความเท่าเทียมทางเพศ (SDGs5)
โดยการดำเนินงานของธุรกิจผลิตและธุรกิจค้าปลีก
มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย และตัวชี้วัด
การดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติ 3 ข้อ ได้แก่

- 1) เป้าหมาย 5.1 ยุติการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง
- 2) เป้าหมาย 5.2 มีความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติจากพื้นฐานของเพศ

3) เป้าหมาย 5.5 การมีส่วนร่วมของผู้หญิง
อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเท่าเทียมกัน

ธุรกิจผลิตและธุรกิจค้าปลีก ถือเป็นธุรกิจที่ต้อง
ใช้แรงงานคนในการดำเนินงานจำนวนมาก ดังนั้น
ผู้ประกอบการจึงให้ความสำคัญกับความเท่าเทียม
ทางเพศ คือทั้งเพศหญิงและเพศชายสามารถทำงาน
ได้มีประสิทธิภาพเหมือนกัน โดยได้ค่าแรงในอัตรา

ที่เท่าเทียมกัน ซึ่งการที่ธุรกิจให้ความสำคัญทางเพศอย่างเท่าเทียมกัน สามารถช่วยลดอัตราว่างงานและช่วยลดช่องว่างของค่าแรงระหว่างผู้ชาย และผู้หญิงในตลาดแรงงาน (Aroonsrimorakot and Vajaradal, 2016, p. 3) รวมถึงการสนับสนุนให้ผู้หญิงสามารถขึ้นมาเป็นผู้บริหารของธุรกิจได้ เนื่องจากผู้หญิงมีความสามารถในการทำงาน มีทักษะการทำงานที่ดี และการมีประสบการณ์ทำงานจะส่งเสริมให้ผู้หญิงมีมุมมองที่หลากหลาย และมีความสามารถในการตัดสินใจต่อการดำเนินธุรกิจได้ดีขึ้น (Price waterhouse and Coopers, 2016, pp. 1-5)

3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจของ SMEs ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยรวม

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจของ SMEs ตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่าโดยภาพรวมผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับทุกปัจจัยไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการขยายธุรกิจเข้าสู่ตลาดที่เน้นเรื่องความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตาราง 4

ตาราง 4 ปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจของ SMEs ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยรวม

ปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจของ SMEs	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	t	p-value
1. การปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย	0.02	0.30	0.76
2. การสร้างแรงจูงใจให้พนักงานทำงานกับองค์กรระยะยาว	0.16	1.39	0.17
3. การปรับปรุงภาพลักษณ์ขององค์กร เพื่อสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน	0.05	0.47	0.64
4. การลดจำนวนของเสียจากกระบวนการดำเนินงาน	0.09	0.81	0.42
5. การลดต้นทุนการดำเนินงานโดยรวม	0.00	0.02	0.97
6. การขยายธุรกิจเข้าสู่ตลาดที่เน้นเรื่องความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	0.43	4.37	0.00**
7. ความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว	-0.02	-0.18	0.86
8. การสร้างความรู้สึที่ดีและความน่าเชื่อถือให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของธุรกิจ	0.07	0.70	0.49
$R^2 = 0.49$, $Adj R^2 = 0.46$, $F = 16.45$, $Sig = 0.00$, $*P < 0.05$			

การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรทำให้ความต้องการเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นธุรกิจจึงมีการขยายตัวทั้งธุรกิจผลิต ธุรกิจการค้า และธุรกิจบริการ ซึ่งการดำเนินธุรกิจไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้ทรัพยากรจากธรรมชาติได้ ดังนั้นทุกภาคธุรกิจจึงมีส่วนสำคัญในการปล่อยมลภาวะและการทำลายสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก และจากสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ทำให้ทุกประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญกับการรักษา

สิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงผู้บริโภคที่มีพฤติกรรมรักสุขภาพ เลือกรับประทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพ และเลือกใช้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (Boonpienpon, 2017, pp. 135-139; Ministry of Energy, 2019, pp. 12-14)

ดังนั้น จากสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงทำให้ผู้ประกอบการมีความตระหนักในการดำเนินธุรกิจ มีการกำหนดนโยบายที่คำนึงถึงความยั่งยืน

ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค ซึ่งเป็นแรงกดดันให้ธุรกิจจะต้องปรับตัว รวมถึงเป็นโอกาสในการนำเสนอสินค้าที่ลูกค้าต้องการ ด้วยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการการผลิต การเลือกใช้วัตถุดิบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในการผลิตสินค้า เพื่อขยายธุรกิจเข้าสู่ตลาดที่เน้นเรื่องความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ดังผลการศึกษาดังกล่าว (Boonyasirinun, 2015)

อภิปรายผล (Discussion)

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในภาพรวมระดับมาก โดยผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับเป้าหมายด้านแผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าธุรกิจผลิต ธุรกิจการค้า และธุรกิจบริการให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จึงมีการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 ข้อ มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินธุรกิจ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ผู้บริโภคทั่วโลกให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sunhachawee (2014, pp. 74-77) ที่พบว่า สหภาพยุโรปได้มีมาตรการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อองค์กรธุรกิจส่งออกอาหารไทยไปสหภาพยุโรปที่ยังไม่ได้ดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมตามมาตรฐานสากล ส่งผลกระทบต่อการค้าและการส่งออกเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากการปรับรูปแบบการดำเนินงานของธุรกิจจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน และวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายนั้นได้ ไม่สามารถปรับเปลี่ยนการทำงานได้ทันที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดนโยบายของผู้ประกอบการ และขนาดของธุรกิจ ทำให้การดำเนินธุรกิจตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนยังและด้านความรับผิดชอบต่อสังคมยังไม่ครอบคลุมทุกกระบวนการของซัพพลายเชน อย่างไรก็ตามมาตรการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมนี้ ทำให้ธุรกิจ SMEs ได้รับรู้ถึง

ผลกระทบต่อธุรกิจและมีความตระหนักถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้หลายธุรกิจได้กำหนดนโยบายการดำเนินงานให้มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดจำนวนของเสียที่เกิดจากกระบวนการต่าง ๆ มากขึ้น

ผลการศึกษาตามลักษณะธุรกิจของ SMEs พบว่า ธุรกิจผลิต ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านรับรองการศึกษาที่เท่าเทียมทั่วถึง และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (SDGs4) และความเท่าเทียมทางเพศ (SDGs5) ดังที่ Thaweedech, Saeng-ngoen and Chumwornthayee, (2011, pp. 42-47) ได้ศึกษาการบริหารจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน พบว่ามีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายยุทธศาสตร์ด้านการเชื่อมโยงระหว่างหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักบริหารสากล โดยส่งเสริมและสนับสนุนภาคธุรกิจ และหน่วยงานด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ และลักษณะของผู้ประกอบการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้และบริหารธุรกิจให้มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และนอกจากนี้ธุรกิจยังให้ความสำคัญด้านการจัดการน้ำและสุขาภิบาล (SDGs6) พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ (SDGs7) การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (SDGs8) การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (SDGs13) และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs17) เนื่องจากธุรกิจผลิต เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต การดำเนินธุรกิจจึงเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ธุรกิจค้าส่ง ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการขจัดความยากจน (SDGs1) เนื่องจากธุรกิจค้าส่งถือเป็นคนกลางในการกระจายสินค้าให้ธุรกิจค้าปลีกและลูกค้าคนสุดท้าย จึงให้ความสำคัญด้านความเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจด้วยราคาที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ และได้รับสินค้าที่มีคุณภาพ ส่วนธุรกิจค้าปลีก ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (SDGs3) ความ

เท่าเทียมทางเพศ (SDGs5) อุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน (SDGs9) การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร และทรัพยากรทางทะเล (SDGs14) และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก (SDG15) เนื่องจากธุรกิจค้าปลีกเป็นผู้ขายสินค้าที่มีความใกล้ชิดกับลูกค้าคนสุดท้ายมากที่สุด จึงให้ความสำคัญกับการส่งมอบสินค้าที่มีคุณภาพให้ลูกค้าในราคาที่เหมาะสม โดยจากการศึกษาความสัมพันธ์ของความรับผิดชอบต่อสังคมกับส่วนประสมทางการตลาดและผลการดำเนินงานด้านลูกค้าขององค์กรธุรกิจ ในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านลูกค้า (Kumthai, 2015, p. 78) และนอกจากนี้ ยังแสดงถึงความตระหนักของธุรกิจผลิตและธุรกิจค้าปลีกที่จะให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและดำเนินธุรกิจตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น เพื่อสร้างความสมดุลของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Treepala (2015, pp. 217-228) ที่พบว่า ธุรกิจที่มีการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงกลยุทธ์ ส่งผลให้ธุรกิจค้นพบโอกาสในการสร้างคุณค่าด้วยนวัตกรรมการปฏิบัติงานที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และยังทำให้ธุรกิจมีความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากคู่แข่ง สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน

การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่ลดลง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs หันมาดำเนินธุรกิจตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ข้อ ที่มีความสอดคล้องกับธุรกิจ โดยผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการขยายธุรกิจเข้าสู่ตลาดที่เน้นเรื่องความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ Boonyasirinun (2015, pp. 5-8) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการพัฒนาธุรกิจเพื่อเข้าสู่ธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในประเทศไทย พบว่า กระแสของโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย ข้อตกลงทางการค้าใหม่ วงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ การผลิตตามมาตรฐานสากล และภาวะการแข่งขันที่รุนแรง ทำให้ธุรกิจต้องมีการปรับตัวให้เข้าสู่องค์กรที่เป็นมิตร

ต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการศึกษาแนวทางการดำเนินธุรกิจอย่างนักคิด และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ของ Boonpienpon (2017, pp. 135-139) ที่พบว่า ธุรกิจอาหารที่เป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ของการดำรงชีวิต ได้นำแนวคิดร้านอาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาปรับใช้ โดยมีแนวทางการบริหารแบบ “Eco-Restaurant” ประกอบด้วย E-Environmental, C-Composting และ O-Organic ซึ่งการจัดการร้านอาหารแบบนี้ช่วยสร้างรายได้ให้ธุรกิจเป็นอย่างมาก และยังเป็นการสร้างงานแก่คนในชุมชนให้มีรายได้ เพื่อช่วยลดปัญหาความยากจน สภาวะการณ์ความขาดแคลนอาหาร และช่วยลดปริมาณขยะจากอาหารที่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง จึงถือว่ามีคุณสมบัติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Benefits)

1. ผู้ประกอบการ SMEs สามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดแผน หรือกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของลูกค้าและสังคม เพื่อช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและช่วยให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืน

2. ผู้ประกอบการ SMEs เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ รวมถึงได้เห็นแนวโน้มของธุรกิจ SMEs ซึ่งมีลักษณะการดำเนินธุรกิจคล้ายกัน เพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายและวางแผนการดำเนินธุรกิจในอนาคตให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

3. พฤติกรรม การซื้อสินค้าของลูกค้า มีแนวโน้มในการเลือกซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และธุรกิจ SMEs มีแนวโน้มที่มุ่งเน้นจะขยายธุรกิจเข้าสู่ตลาดที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งหากผู้ประกอบการ SMEs ปรับกลยุทธ์ของธุรกิจได้อย่างรวดเร็วกว่าผู้ประกอบการรายอื่น จะช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันจากคู่แข่งรายอื่น ๆ ที่อยู่ในตลาดและอุตสาหกรรมได้ เนื่องจาก

สามารถมีสินค้าหรือบริการที่ตอบสนองความต้องการ
ของลูกค้าได้ในเวลาที่ลูกค้าต้องการ

ข้อจำกัดของการศึกษา (Limitations)

การศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดในการเข้าถึง
กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ประกอบการ SMEs ทุกรายซึ่งมี
จำนวนมาก และไม่สามารถเข้าถึงผู้ประกอบการใน
ทุกพื้นที่ของประเทศไทย สำหรับการวิจัยในอนาคต

จะมีการศึกษาจากผู้ประกอบการในแต่ละพื้นที่ หรือ
ศึกษาเฉพาะกลุ่มตามภาคธุรกิจ เพื่อวิเคราะห์ผลและ
เปรียบเทียบการให้ความสำคัญในการดำเนินธุรกิจ
ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และ
วิเคราะห์เชิงลึกสำหรับปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจ
ในการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนา
ที่ยั่งยืน

บรรณานุกรม (Bibliography)

- Akpezi, O. (2018). SDG 17 partnerships for the goals: A view from inside Africa's higher education institutions in K. Chakrabarti, **Approaches to SDG 17 Partnerships for the Sustainable Development Goals (SDGs)**. Barcelona: Metode.
- Arno, J. V. N. (2018). Economic inclusivity: Africa's MDG progress and lessons for SDGs. **African Journal of Economic and Management Studies**, 9(1), 101-107.
- Aroonsrimorakot, S. and Vajaradal, Y. (2016). UN sustainable development goals: 17 aspects for future world. **Journal of Thai Interdisciplinary Research**, 11(3), 1-7.
- Aunthong, P. and Akachaipaboon, S. (2016). **Checklist of SME sustainable business**. Bangkok: Social Responsibility Center, The Stock Exchange of Thailand Press.
- Ayusuk, N. (December 30, 2017). The relationship between Corporate Social Responsibility (CSR) and corporate image in view of the customer of One Thai Foods Co., Ltd.. In **The 4th national conference on global mobility through ethnicity culture and research Phetchaburi Ratchabhat University**. Phetchabun: Faculty of Humanities and Social Science, Phetchabun Rajabhat University.
- Bocken, N. M. P., Short, S., Rana, P. and Evans, S. (2013). A value mapping tool for sustainable business modelling. **Corporate Governance**, 13(5), 482-497.
- Boonyasirinun, L. (2015). Factors influencing business development approach to access environmentally sustainable business in Thailand. **Panyapiwat Journal**, 7(1), 1-10
- Brown, T. J. and Dacin, P. A. (1997). The company and the product: Corporate associations and consumer product responses. *Journal of marketing*, 61(1), 68-84.
- Cholnapasatit, W. (2009). Sustainability of SME business operation: A case study of dessert business in Phetchaburi province. **Modern Management Journal**, 7(2), 53-68.
- Chaobanpho, Y. (2016). Organization business development of Small and Medium Sized Enterprises (SMEs) based on the principle of sufficiency economy philosophy in the lower central provinces region 1. **Western University Research Journal of Humanities and Social Science**, 2(2), 100-109.
- Department Local Administration. (2018). **Sustainable Development Goals (SDGs)**. Retrieved October 23, 2018, from <http://e-plan.dla.go.th/activityImage/422.pdf>
- Division for Sustainable Development Goals. (2019). Retrieved April 19, 2019, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdgs/>

- Doug. (2018). **What are the benefits of becoming sustainable? 12 benefits that go straight to your bottom line!**. Retrieved April 19, 2019, from <https://www.rmagreen.com/rma-blog/what-are-the-benefits-of-becoming-sustainable/>
- Elana, E. B. (2005). Sustainable hotel business practices. **Journal of Retail and Leisure Property**, 5(1), 70-77.
- Graduate School of Environmental Development. (2016). **Millennium development goals-MDG. National Institute of Development Administration**. Retrieved July 20, 2018, from <http://gseda.nida.ac.th/nida/2016/07/03/millennium-development-goals-mdgs/>
- Jennifer, H. (2016). **6 Benefits of becoming a sustainable business**. Retrieved April 19, 2019, from <https://www.environmentalleader.com/2016/03/6-benefits-of-becoming-a-sustainable-business/>
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.
- Kumthai, W. (2015). **Relationship between corporate social responsibility, marketing mix and customer performance in the processed food industry**. Doctoral dissertation, D. B. A., Naresuan University, Phitsanulok.
- Limwirat, N., Promsawat, P. and Klaysuwan, R. (2018). The factors relating with personal development case study of flight attendant, Thai airway international public company limited. **Suan Dusit Graduate School Academic Journal**, 14(1), 31-41.
- Mahesti, O., Bharat, D. and Kazuhiko, T. (2018). Building successful multi-stakeholder partnerships to implement the 2030 Agenda in the Asia-Pacific region. In **Approaches to SDG 17 Partnerships for the Sustainable Development Goals (SDGs)**. Barcelona: Global University Network for Innovation.
- Thongchomphu, P. and Mayureesawan, T. (2011). The confidence interval of the coefficient of variation for a zero - inflated Poisson distribution. **The Journal of KMUTNB**, 29(2), 1-15.
- Ministry of Education. (2017). **Sustainable Development Goals: SDGs (2016-2030)**. Bangkok: Ministry of Education.
- Ministry of Energy. (2019). **Reduce global warming by ourselves**. Bangkok: Ministry of Energy.
- Ministry of Industry. (2013). **Practical guidelines for saving energy for small and medium sized industries**. Bangkok: Ministry of Industry.
- Ministry of Labor. (2019). **Sustainable development goals ... for quality and good environment**. Retrieved April 19, 2019, from <http://www.pcd.go.th/>
- Morgane, M. C. F. and Minelle, E. S. (2018). Exploring supply chain sustainability research in Latin America. **International Journal of Physical Distribution and Logistics Management**, 48(8), 818-841.
- Mungskorn, T. Sukanya, A. and Pensri, J. (2013). Development of human potential in the construction business case study: Construction companies in Mahasarakam province. **Journal of Graduate Study in Humanities and Social Sciences**, 2(1), 33-50.
- Office of The National Economic and Social Development Board. (2003). Sustainable development in the context of Thailand. **Annual Report**, (June 2003), 61-75.

- Pollution Control Department. (2018). **Sustainable development goals for quality of life and good environment**. Retrieved July 23, 2018, from <http://www.pcd.go.th/file/SDGs.pdf>
- Price waterhouse and Coopers. (2016). **SDG 5: Gender equality Achieve gender equality and empower all women and girls**. (February 2016), 1-9.
- Sathongvian, A. (2010). Retail Business in Thailand. **Executive Journal**, 13(1), 134-142.
- Sudchit, R. (2012). **Definition of SMEs or small business**. Retrieved July 23, 2018, from <https://sites.google.com/site/ratchadamat/khwam-hmay-khxng-thurkic-sme>
- Sunhachawee, B. (2014). **Corporate social responsibility in Thai Food Export Industry to Uropean Union Market**. Doctoral dissertation, D.B.A., Naresuan University, Phitsanulok.
- Kim, S. B., & Kim, D. Y. (2016). The impacts of corporate social responsibility, service quality, and transparency on relationship quality and customer loyalty in the hotel industry. **Asian Journal of Sustainability and Social Responsibility**, 1(1), 39-55.
- Thailand Trade Machinery and Electronic. (2012). Climate change: Climate change and adaptation of Thai SMEs business. Retrieved April 19, 2019, from <https://ttmemedia.wordpress.com/2012/04/19/climate-change>
- Thaweedeche, T., Saeng-ngoen, S. and Chumworntayee, N. (2011). SMEs management with sufficiency economy for Sustainable growth. **EAU Heritage Journal**. 1(2), 39-49.
- The Office of SMEs Promotion. (2016). Definition of SME. Bangkok: The Office of SMEs Promotion.
- The Office of SMEs Promotion. (2018a). Chapter 3 sentiment indices of SMEs for 2017 and 2018. **SMEs situation report 2018**, (July 2018), 1-24.
- The Office of SMEs Promotion. (2018b). **Report of number of entrepreneurs and employment**. Retrieved October 7, 2018, from <http://203.154.140.77/sme/Report>
- Treepala, N. (2015). **Strategic CSR to build competitive advantage**. Doctoral dissertation, D.B.A., Naresuan University, Phitsanulok.
- Ugochukwu, U., Nathaniel, E. U. and Emeka, I. (2018). Meeting the 2030 SDG in Nigeria: The role of entrepreneurship development. **AfriHeritage Policy Brief**, 16(4), 1-4.
- United Nations. (2018). **Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development**. Retrieved October 7, 2018, from <http://preventionweb.net/publications/view/45418>
- Utamontree, N. and Indanon, R. (2015). Personnel development: A case study of Ubon Ratchathani University. **Journal of Liberal Arts**, 11(1), 25-67.
- Wacharod, N. (2012). **A comparative Study of the Logistics Management in the Automotive Industry from the Manufacturers and Third-Party Logistic Provider' Perspectives**. Industrial Engineering., Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani.
- Walsh, G. and Bartikowski, B. (2013). Employee emotional labour and quitting intentions: Moderating effects of gender and age. **European Journal of Marketing**, 47(8), 1213-1237.
- World Wide Fund For Nature. (2013). **Biodiversity, ecology and sustainability**. Morges: World Wide Fund For Nature.